

Asia: VN/25123/2024-YM-313

## Lausuntopyyntö Suomen ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

### Lausunnonantajan lausunto

#### Yleiset kommentit ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Suomen ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta. Metsähallitus on Suomen suurin ennallistaja ja sillä on lähes 40 vuoden käytännön kokemus elinympäristöjen ennallistamisesta, niin suojelualueilla kuin monikäyttömetsissä.

Metsähallituksella on ollut mahdollisuus osallistua kolmeen niistä viidestä teemaryhmästä, jotka ovat valmistelleet suunnitelman konkreettista sisältöä. Metsähallitus kiittää tästä mahdollisuudesta. Se on antanut hyvän ymmärryksen niistä haasteista, joita ennallistamisasetuksen toimeenpano tuo mukanaan.

Ennallistamisasetus mahdollistaa monia keinoja luonnon tilan parantamiseen. Siinä myös todetaan, että kansallisissa ennallistamissuunnitelmissa ja luontotyyppien ennallistamistoimenpiteissä sekä toimenpiteissä luontotyyppien heikentymisen estämiseksi olisi otettava huomioon unionin eri alueiden tilanteiden moninaisuus, kuten sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuurilliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset ominaispiirteet. Metsähallitus korostaa tämän huomioimista ennallistamissuunnitelman tavoitteenasettelussa.

Suunnitelmahankkeen ohjausryhmänkin mukaan toimenpiteissä tulee sovittaa yhteen ennallistamistavoitteet, huoltovarmuus, ruuantuotanto, taloudelliset vaikutukset ja yritysten kilpailukyky. Tämä on ensiarvoisen tärkeää, sillä toimeenpano tulee joka tapauksessa vaatimaan paljon resursseja, ja kustannustehokkuus on onnistuneen suunnitelman ehdoton edellytys. Siltä osin, kun toimia osoitetaan Metsähallitukselle, on syytä muistaa, että myös valtion alueilla toteutettavat toimet vaativat resursseja. Julkisia hallintotehtäviä hoitavat Luontopalvelut ja Eräpalvelut erävalvonnan osalta toimivat valtion budjettivaroilla, joista eduskunta päättää vuosittain valtion talousarvioesityksen yhteydessä. Puunmyyntiä harjoittava Metsähallitus Metsätalous Oy taas rahoittaa ennallistamistoimenpiteensä tulorahoituksellaan, jolla on suora vaikutus Metsähallituksen liiketoiminnan valtiolle tuloutettavaan kokonaissummaan. On myös muistettava, että jos ennallistamissuunnitelma vie metsätalousoikeudessa olevaa pinta-alaa toiminnan ulkopuolelle, on sillä merkittäviä vaikutuksia Metsätalous Oy:n tulevaisuuden tuloutusmahdollisuuksiin, aluetalouteen

sekä puuta jalostavan teollisuuden toimintaedellytyksiin. Metsähallituksen resurssit ja kustannukset tulee kokonaisuudessaan arvioida huolellisesti siten, että suunnitelman tavoitteet on mahdollista realistisesti saavuttaa.

Suunnitelman alussa käydään läpi ennallistamishankkeen ohjausryhmän laatimat reunaehdot ennallistamissuunnitelmalle. Listasta on kuitenkin jäänyt pois linjaus, jonka mukaan ”hyödynnetään olemassa olevia luonnon tilan parantamisen kokemuksia ja ohjauskeinoja (METSO, Helmi, Nousu, Ahti, Sotka, metsätalouden luonnonhoidon käytännöt, VHS, MHS)”. Tämä linjaus on edelleen relevantti ja syytä pitää mielessä suunnitelmaa viimeisteltäessä. Metsähallitus toteaa, että kyseisistä ohjelmista ja ohjauskeinoista on jo saatu hyviä kokemuksia, ne tunnetaan, ja niihin luotetaan toimijoiden keskuudessa.

Ennallistamistoimenpiteiden on pyrittävä optimoimaan ekosysteemien ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset toiminnot sekä edistettävä kestävä kehityksen kaikkia osa-alueita. Suunnitelmassa tulisi yhteiskunnallisen kokonaisvaikuttavuuden tarkasteltavuuden lisäämiseksi tuoda selkeämmin esiin laadulliset synergiat (työllisyys, kustannukset, talousvaikutukset, kulttuuriperintö, ekosysteemipalvelut) ja suunnitelman suorat ja välilliset vaikutukset niihin. Suunnitelmassa tulisi todeta selkeästi mahdolliset riskit tavoitteiden vastaisista vaikutuksista ja vaikutusten ajallinen muutos.

Metsähallitus katsoo, että suunnitelmassa tulisi tehdä selkeitä linjauksia Suomen kansallisten tarpeiden ja käytettävissä olevien resurssien valossa. Esimerkiksi esitys rajoittaa neljää yleisintä suoluontotyyppiä koskevaa ennallistamistavoitetta 30 prosenttiin on Metsähallituksen näkemyksen mukaan tällainen tarpeellinen ja perusteltu päätös.

Toisaalta suunnitelmassa esitetään, että metsäluontotyyppejä koskevat sitoumukset jätettäisiin komission kanssa käytäviin neuvotteluihin. Metsähallitus ei tue esitystä ja korostaa, että metsäisten luontotyyppien osalta tulisi suoluontotyyppien tapaan tehdä selkeitä kansallisia linjauksia. Metsähallitus katsoo, että suunnitelmaa on tältä osin täydennettävä ennen sen lähettämistä komissiolle.

Suunnitelman luvussa 2.2. todetaan, että Suomessa luonto- ja lintudirektiivit pannaan toimeen luonnonsuojelulailla ja metsästyslailla. Metsähallitus huomauttaa, että metsälakiin hiljattain tehtyjen, pesintäaikaisia hakkuita koskevien kirjausten myötä myös metsälaki on tältä osin olennainen toimeenpanolaki.

Suunnitelman luvussa 2.4. käsitellään keskeisiä elinympäristöihin liittyviä laajoja strategioita. Näiden lisäksi olisi tarpeen mainita keskeisimmät lajisuojelustrategiat ja kannanhoitosuunnitelmat, esimerkiksi Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma (2022) ja Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030 (2021) sekä Metsäpeuran kannanhoitosuunnitelma (2023). Lajistrategioista ainakin raakun suojelustrategia liittyy hyvin selkeästi virtavesien ennallistamistarpeisiin sekä veden ja uoman laadun että vaellusesteiden kautta, ja lajien suojelutavoitteet voivat vaikuttaa paikallisesti myös ennallistamistoimenpiteiden toteutukseen. Vastaavasti, päivitettävänä oleva Kalatiestrategia sekä Lohi- ja meritaimenstrategia liittyvät konkreettisesti vaelluskalojen elinvoimaisuuden parantamisen tavoitteisiin.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan suunnitelmassa tulisi huomioida eri elinympäristöryhmien ja toimenpiteiden väliset synergiat ja mahdolliset ristiriidat. Kokonaisvaltaisen valuma-alue-suunnittelun puitteissa etenkin soiden ja muiden kosteikkojen ennallistaminen vaikuttaa

keskeisesti alapuolisten vesistöjen laatuun, pitkällä aikavälillä myönteisesti, eikä näitä kannata tarkastella erikseen. Samoin monet virtavesiin liittyvät toimet (esteiden poistaminen, tilan parantaminen) kannattaa mahdollisuuksien mukaan keskittää samoille kohteille vaikutusten kokonaisvaltaisuuden lisäämiseksi. Suunnitelmassa tulisi selvemmin huomioida valuma- aluetasoisten kokonaisvaltaisten ratkaisujen merkitys kivennäismailta soiden kautta vesistöihin. Kokonaisvaltaisessa suunnittelussa pyritään myös minimoimaan haittavaikutukset metsätalouden harjoittamiselle ja muulle maankäytölle, esimerkiksi turvemaiden vettämisen aiheuttamat haitat ympäröivien kivennäismaiden puustoihin.

Suunnitelmasta puuttuu arviointi vaikutuksista laajasti maankäyttöön elinkeinoelämän eri sektoreilla. Ennallistamissuunnitelman pinta-alatietojen mukaan luontotyyppit kattavat noin neljänneksen Suomen maapinta-alasta. Nyt tehdään päätöksiä, joilla on kauaskantoisia vaikutuksia maankäyttöön ja elinkeinoihin sekä alue- ja kansantalouteen. Ennallistamissuunnitelman tulisi olla tiukkarajainen ja mahdollisimman vähän tulkintoille altis. Suunnitelmaan tulisi lisätä tavoitteiden laatimiseen liittyvää tietopohjaa tai sen epävarmuuksien läpinäkyvyyttä.

Metsähallitus korostaa heikentämättömyysvelvoitteen vaikutusten tunnistamista ja huomiointia suunnitelmassa. Heikentämättömyysvelvoitteen vaikutusten arviointi suunnitelman perusteella on vaikeaa sekä luontotyyppien määrittelyn puutteiden kuin heikentämättömyysvelvoitteen kuvauksen yleispiirteisyyden takia. Suunnitelmassa mm. viitataan heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpanoon liittyviin lainsäädäntötarpeisiin avaamatta niitä tarkemmin. Tämän lisäksi luontotyyppien pinta-alatietojen ja sijaintitietojen puutteellisuus vaikeuttaa asian arviointia. Metsähallitus pitää erittäin tärkeänä sitä, että Suomi on ilmoittanut komissiolle aikomuksestaan hyödyntää asetuksen mahdollistamaa heikentämättömyysvelvoitteen joustavaa soveltamista asetuksen 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti. Metsähallitus pitää tärkeänä myös sitä, että uusiutuvan energian hankkeet ja maanpuolustukseen liittyvät hankkeet on katsottu erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi ja näin heikennysten hyvittämisvelvoitteen ulkopuolella oleviksi. Näistä em. asioista huolimatta heikentämättömyysvelvoitteella ja sen tuomilla vaatimuksilla tulee olemaan suuresta luontotyyppien pinta-alasta johtuen hyvin laajoja vaikutuksia yhteiskunnan ja yritysten toimintaan.

Metsätalous kuuluu ennallistamisasetuksen soveltamisalaan siltä osin kuin asetuksessa asetetaan yleisiä tavoitteita metsäekosysteemien tilan parantamiselle. Tilaa edistetään metsätalouden luonnonhoidon keinoin. Metsähallitus toteaa, että metsätalous ei ole luvanvaraista toimintaa eikä heikentämättömyysvelvoitetta tule arvioida osana yksittäisiä metsänkayttöilmoituksia. Metsätalouden ei myöskään tule olla edellä mainitun joustavan soveltamisen tai mahdollisen ekologisen kompensaation piirissä. Kaikkien metsäalueiden, ml. metsätaloustaloudessa olevat alueet, luonnon tilan parantumista seurataan kansallisen tason indikaattoreilla. Metsähallitus katsoo, että pienten ja harvinaisten luontotyyppien osalta joustoa ei tulisi soveltaa samalla tavoin kuin laaja- alaisiin luontotyyppeihin. Ensin mainitut tulee turvata esiintymäkohtaisesti esimerkiksi muulla lainsäädännöllä, kuten luonnonsuojelulailla ja metsälailla.

Suunnitelmassa tulisi selkeämmin nostaa esiin vaikuttavuuteen perustuvien tavoitteiden ja priorisoinnin tarve ja hyödyt sekä korostaa niiden käyttöönottoa tarkempia ennallistamistavoitteita laadittaessa ja heikentämättömyysvelvoitteen soveltamisessa.

Metsähallitus haluaa lisäksi nostaa esiin vuoden 2030 tavoitteiden vaativan nopeita toimia. Kasvatettujen tavoitteiden toteuttamiseen liittyvät prosessit linkittyvät toisiinsa, mikä aiheuttaa viivettä toteutusmäärien kasvattamiseen (tietotarpeet – suunnitteluresurssin kasvattaminen – toteutusresurssin kasvattaminen). Lisäksi tarvittavat rekrytoinnit tai ulkoistettaessa uusien kilpailutusten ja pätevien toteuttajien löytäminen vie aikaa. Määrärahojen lisäämisestä

toteutustason kasvattamiseen kuluu edellä mainituista syistä aikaa. Rahoituksen lisääminen niillä alueilla, missä toimintaa saadaan helpoimmin lisättyä (valtion suojelualueet), tuleeikin tehdä mahdollisimman nopeasti toteutusmäärien kasvattamiseksi 2030 mennessä.

**Kommentit luontotyyppien ja lajien tilan parantamisen tavoitteisiin (artiklan 4 tavoitteisiin vastaaminen) /  
Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Noin neljännes Suomen maapinta-alasta kuuluu johonkin 68 Suomessa esiintyvistä luontotyyppistä, ja näiden pinta-alasta n. kolmannes katsotaan heikentyneeksi. Huomattavan suuresta kokonaispinta-alasta johtuen, Metsähallitus tukee suunnitelman linjausta, jonka mukaan Suomi esittää yleisimmille suoluontotyypeille 2050 ennallistamistavoitteeksi 30 prosenttia 90 prosentin sijaan. Suunnitelmasta jää kuitenkin epäselväksi, kuinka 700 000 ha tavoiteala lasketaan, eli tarkoitetaanko toimenpidealaa, vai sitä alaa, jonka tila alkaa toimien seurauksena ennallistua. Linjausta on perusteltu sinänsä hyvin rajallisilla resursseilla ja toisaalta rajallisilla monimuotoisuushyödyillä.

Mikäli on kyse ennallistumaan saatettavasta kokonaispinta-alasta, tulevat Metsähallituksen vastuulle tulevat toimenpiteet vaatimaan Metsähallitukselta paljon resursseja. Mikäli taas tarkastellaan toimenpiteiden kohteena olevia hehtaareja, on tavoite epärealistinen ja Metsähallituksen Metsätalous Oy:lle asetetut soiden ennallistamistavoitteet nousevat kustannuksiltaan moninkertaisiksi nykytasoon nähden. Laskentatapaa onkin syytä selvittää.

Metsähallitus katsoo, että kansalliseen tarkasteluun pohjaava linjaus tulisi tehdä myös metsäisten luontotyyppien osalta. Suomella on omien luontotyyppiensä osalta paras tietämys niiden esiintymisestä, ja toisaalta myös niiden käytön tai käyttämättä jättämisen vaikutuksista. Tätä tärkeää luontotyyppiryhmää koskevien päätösten ulkoistaminen komissiolle ei ole Suomen edun mukaista.

Luontotyyppien kokonaispinta-alaksi on suunnitelmassa ilmoitettu 103 556 km<sup>2</sup>. Metsähallitus toteaa, että ilmoitetun pinta-alan osalta jää epäselväksi, tarkoitetaanko tässä luontotyyppien pinta-alaa meriä lukuun ottamatta. Pinta-alaan liittyy joka tapauksessa epävarmuutta, koska luontotyyppien kansallisia kriteereitä ei ole kaikilta osin sovittu ja osa tiedoista perustuu otantaan ja mallinnukseen. Metsähallituksen näkemyksen mukaan olisikin tärkeää tuoda esiin myös pinta-aloihin liittyvät epävarmuudet. Pinta-alat ovat arvioita, koska Natura-luontotyyppi-inventointeja ei ole tehty yli koko maan, vaan mm. valtakunnan metsien inventointitiedoilla välillisesti ennustetaan luontotyyppien pinta-aloja. Kosteikkojen pinta-ala-arviosta puuttuvat ojitustilanteeltaan muuttumatasolle kuivuneet ojitetut suot.

Suunnitelman mukaan Natura-alueilla arvioidaan olevan noin 65 000 ha heikentyneessä tilassa olevia suoesiintymiä, joille ei ole vielä kohdennettu suoria ennallistamistoimenpiteitä. Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että soiden osalta kysymyksessä on usein ojitettuja reuna-alueita, joita ei voi ennallistaa ilman että aiheutuu vettymishaittaa naapurikiinteistöille. Lisäksi ilmastomuutos ja reuna-alueiden kuivatus heikentävät nyt hyvässä tilassa olevien suoalaiden tilaa.

Luontotyyppejä koskevaan artiklan 4.2. mahdollistamaan poikkeukseen on otettu mukaan karut ja kirkasvetiset järvet, humuspitoiset järvet ja lammet sekä puustoiset suot. Mukaan olisi syytä lisätä myös aapasuot, joiden kokonaispinta-ala on samaa luokkaa kuin em. vesiluontotyypeillä.

Lajien elinympäristöjen osalta suunnitelmassa todetaan, että tavoitteita ja toimenpiteitä tarkennetaan myöhemmin. Metsähallitus toteaa, että esimerkiksi raakun suojelutavoitteet kytkeytyvät kuitenkin jo lähtökohtaisesti virtavesien ennallistamiseen, mukaan lukien vedenlaadun

ja uoman tilan parantaminen sekä vaellusesteiden poistaminen. Näiden keskeisten tavoitteiden huomioon ottaminen ja esiin tuominen suunnitelmassa olisi perusteltua myös monen muun lajin osalta. Luontotyyppien ennallistaminen edistää yleisesti useiden lajien elinolosuhteita.

## Kansalliset kriteerit

### Boreaalinen luonnonmetsä

EU:n luontodirektiivin luontotyytit on määritelty EU:n piirissä yhteisesti hyväksytyssä EU:n habitaattimanuaalissa. Suomen ja Ruotsin liittyttyä unioniin manuaalia täydennettiin luonnonmaantieteellisten vyöhykkeidemme luontotyyteillä, kuten boreaalisella luonnonmetsällä. Näiden luontotyyppien määritelmii on muokattu kansallisilla ohjeistuksilla käytettäväksi Natura-alueilla apuna luontotyyppien tunnistamisessa ja tietojen keräämisessä luontotyyteistä. Ennallistamisasetuksen myötä tilanne on muuttunut ja näitä luontotyytejä tarkastellaan myös Natura-alueiden ulkopuolella, esim. osana heikentämättömyysvelvoitetta. Tämä lisää tarvetta arvioida kansallisten ohjeiden toimivuutta, tietopohjaa ja vaikutuksia. Metsähallituksessa on tunnistettu, että boreaalisten luonnonmetsien kansallisessa ohjeistuksessa kriteerit ovat löysemät kuin EU:n habitaattimanuaalissa.

Metsähallituksen liiketoiminta korostaa, että kansalliset kriteerit tulisi muuttaa vastaamaan EU:n piirissä hyväksyttyä määritelmää habitaattimanuaalin mukaiseksi. Nykyiset kriteerit ovat myös tulkinnanvaraiset, joten uudelleen tarkastelussa kriteereistä tulisi tehdä yksiselitteiset ja maastossa selkeästi todennettavat. Suojeluun varatuilla alueilla Natura-luontotyyppi-inventoinneissa boreaalisiksi luonnonmetsiksi arvioidut metsiköt, jotka eivät täytä EU:n habitaattimanuaalin määritelmää, ovat palautuvia boreaalisia luonnonmetsiä ja säilyvät edelleen suojeltuina.

Nykyisen ohjeistuksen mukaisin kriteerein vanhojen luonnontilaisten metsien inventointiin perustuvan arvion perusteella boreaalista luonnonmetsää olisi Metsähallituksen metsätalousskäytössä olevalla metsämaalla noin 50 000 ha. Luontotyyppi-inventoitujen alueilta olevan tiedon perusteella VMI-arviossa on kuitenkin noin 20 % aliarvio, joten metsätalouden ulkopuolelle siirtyisi noin 60 000 ha metsämaata, mikä aiheuttaisi n. 200 000 m<sup>3</sup>/v vähennyksen hakkuumäärässä ja 12–15 milj. € puunmyyntitulojen vähenemisen vuodessa. Nykyisten kriteereiden tulkinnanvaraisuus johtaisi lisääntyviin konflikteihin ja toiminnan häiriintymiseen. Lisäksi metsiköitä, joissa on lisätty luonnonmetsien rakennepiirteitä aktiivisin toimin, tulkittaisiin boreaalisiksi luonnonmetsiksi.

Metsähallituksen Luontopalvelujen näkemyksen mukaan luontotyyppien määritelmii ei tulisi muuttaa ilman selkeää luonnontieteellistä perustetta. Mikäli nykyisten kansallisten ohjeiden ja EU:n habitaattimanuaalin välisiä eroja tarkastellaan, niiden vaikutukset Natura-alueisiin,

raportointihistoriaan, suojelutasoarviointeihin ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoon tulisi arvioida avoimesti ja tieteelliseen näyttöön perustuen ennen mahdollisia muutoksia.

## Harjumetsät

Harjumetsissä Suomessa on ollut aiemmin käytössä kriteerit, joissa määrittely perustuu paitsi geomorfologiaan myös kasvillisuuteen. Harjumetsien osalta Metsähallituksen liiketoiminta esittää, että palataan Suomessa aiemmin käytössä olleisiin kriteereihin, jotka ovat käytössä samalla luonnonmaantieteellisellä alueella Ruotsissa. Kaikkein tärkeintä on turvata riittävät resurssit arvokkaiden kohteiden elvyttämiseen ja ylläpitämiseen. Pelkkään geomorfologiaan perustuvat laajat rajaukset sisältävät tavanomaisia metsätalouskäytössä olevia alueita. Kokemus Natura-alueiden harjumetsistä on, että metsätalouden harjoittaminen vaikeutuu ja muuttuu ennakoimattomaksi. Lisäksi vaikutus muuhun maankäyttöön on selvittämättä.

Metsähallituksen Luontopalvelut katsoo harjumetsien osalta, että keskustelu tulisi erottaa kahteen eri kysymykseen: luontotyyppin määritelmään ja ennallistamistoimien kohdentamiseen. Arvokkaiden paahdeympäristöjen, harjulajiston ja muiden erityispiirteiden elvyttäminen voi edellyttää toimenpiteiden kohdentamista tietyille kohteille, mutta tämän ei katsota olevan peruste muuttaa itse luontotyyppin määritelmää. Luontopalvelujen näkemyksen mukaan harjumetsäluontotyyppin kansallista määritelmää ei tulisi kaventaa ilman selkeää luonnontieteellistä perustetta. Mahdolliset muutokset tulisi perustaa avoimeen vaikutusarvioon sekä kansallisen että EU-tasoisien luontotyyppitulkinnan näkökulmasta.

## Suoluontotyyppit

Metsähallituksen liiketoiminnan näkemyksen mukaan suoluontotyyppien kriteereistä tulisi rajata pois muuttumatasolle kuivuneet suot. Suoluontotyyppien pinta-ala on huomattavan suuri ja suunnitelmaluonnoksessakin on todettu, että kaikkia ojikoita ja muuttumia ei tulla ennallistamaan. Lisäksi muuttumat puuttuvat suunnitelmaluonnoksessa ilmoitetusta suoluontotyyppien pinta-alasta. On siksi tarkoituksenmukaista rajata kriteereistä pois pisimmälle muuttuneet ojitusalueet. Vaikka muuttumat jätettäisiin pois kriteereistä, ei se estäisi niiden ennallistamista tapauksissa, joissa tavoitellaan suoallaskokonaisuuden ennallistamista.

Metsähallituksen Luontopalveluiden näkemyksen mukaan suoluontotyyppien muuttumat ja turvekankaat muodostavat ekologisesti jatkumon suon mahdollisten ojittamattomien osien kanssa, eikä niiden käsittelyyn sovellu yksinkertainen kategorinen rajaus. Näin olen muuttumatasolle kuivuneita soita ei tulisi rajata automaattisesti pois suoluontotyypeistä ilman luonnontieteellisiä perusteita. Tällainen rajaus voisi johtaa siihen, että ennallistamiskelpoisia ja ekologisesti merkittäviä suoalueita poistuu tarkastelusta pelkästään luokitteluratkaisun perusteella. Ennallistettavien kohteiden valinnan tulee perustua vesitalouden palautettavuuteen, suokasvillisuuden säilymiseen,

suoaltaan hydrologiseen kokonaisuuteen sekä ennallistamisen ekologiseen vaikuttavuuteen. Samalla on varmistettava, että luontotyyppien määritelmät säilyvät yhdenmukaisina riippumatta siitä, sijaitseeko kohde Natura-alueella vai sen ulkopuolella.

**Kommentit meriekosysteemien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 5 tavoitteisiin vastaaminen) /  
Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luvut 2-3)**

Ennallistamissuunnitelman lähtökohta Itämeren valuma-alueen ravinnekuormituksen vähentämisen keskeisyyden osalta on Metsähallituksen näkemyksen mukaan kannatettava.

Suunnitelmassa merialueiden luontotyyppiryhmien tavoitepinta-alaksi todetaan yhteensä n. 80 000 km<sup>2</sup>, mikä on selvästi suurempi kuin Suomen merialueiden pinta-ala MML:n tilastossa 52 413,69 km<sup>2</sup>. Suunnitelmasta ei ilmene miten tällaiseen lukuun on päästy. Erityisesti heikentämättömyysvelvoitteen soveltamisen näkökulmasta pinta-aloja tulisi tarkentaa. Lisäksi suunnitelmasta tulisi käydä ilmi, ovatko kaikki Suomen merialueiden hankkeet (uusiutuvaan energian hankkeita lukuun ottamatta) luontotyyppien kattavuudesta johtuen heikentämättömyysvelvoitteen soveltamisen piirissä ja miten merialueiden osalta heikentämisen kompensointi yleensä voitaisiin toteuttaa.

Suunnitelmassa esitettyjen lähtötietojen ja laskentamenetelmien läpinäkyvyyttä tulee parantaa. Suunnitelmassa on vain hyvin lyhyesti kirjattuna, miten nykypinta-ala ja ennallistettava pinta-ala luvut on johdettu tai miten Itämeren luontotyyppien tila on määritelty. Lukuja tulisi avata yksityiskohtaisemmin, jotta lukujen perusteellinen arviointi olisi mahdollista. Suunnitelmasta tulisi selvittää käytetyt tietoaineistot, mallinnusmenetelmät, oletukset sekä epävarmuudet. Esitetyt luvut muodostavat suunnitelman keskeisen perustan, joten niiden taustoituksen tulisi olla osa suunnitelman aineistoa.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan erityisesti luontotyyppien tilaa koskevat arviot edellyttävät tarkempaa taustoittamista. Taulukossa 2. tuntemattomassa tilassa olevan pinta-alan arvioidaan olevan nolla tai hyvin vähäinen. Itämeren luontotyyppien tila, muutoin kuin näihin kohdistuvien paineiden osalta, tunnetaan edelleen huonosti ja yksi keskeinen toimenpide tulisikin olla luontotyyppien tilan selvittäminen. Esitetty arvio ei näyttäisi vastaavan nykyistä tietopohjaa eikä meriluontotyyppien todelliseen tilannekuvaan liittyvää epävarmuutta. Suunnitelmassa tulisi kuvata avoimesti, kuinka suuri osa arvioista perustuu mallinnuksiin, asiantuntija-arvioihin tai suoriin havaintoihin.

Monet meriluontotyyppejä koskevat pinta-alat perustuvat lajien ja elinympäristöjen mallinnukseen. Mallinnus on nykyisessä tietotilanteessa välttämätön työkalu, mutta tuloksia ei tule esittää tarkkoina tai lopullisina arvoina. Suunnitelmassa olisi syytä korostaa, että kyseessä ovat parhaaseen saatavilla olevaan tietoon perustuvat arviot, joiden tarkkuus voi muuttua tietopohjan kehittyessä. Suunnitelmassa tulisi myös huomioida se, että malleja tulisi tarkentaa inventoinneilla.

**Kaupunkiekosysteemialueiden rajauksiin liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

-

**Kommentit jokien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 9 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

-

**Kommentit pölyttäjäkantojen ennallistamistavoitteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

-

**Maatalousindikaattoreiden valintaan ja turvemaan määritelmään liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Viljelyssä olevien turvepeltojen vettämisen tavoitteen osalta suunnitelmassa todetaan, että Suomi pyrkii hyödyntämään asetuksen mahdollistamia joustoja. Erikseen mainitaan, että peltojen lisäksi voitaisiin vettää muitakin kuin entisiä turvetuotantoalueita. Mainitsematta kuitenkin jää, että mainitut muut alueet olisivat ilmeisesti käytännössä metsänkasvatukseen ojitettuja soita, joiden ennallistamista taas koskevat artiklan 4 velvoitteet. Toisaalla suunnitelmassa todetaan neljän yleisimmän suoluontotyypin osalta, että asetuksessa esitetyn 90 % sijaan tavoitellaan 30 % ennallistamisalaa. Silti suoluontotyyppien lisäinen ennallistamistavoite olisi peräti 700 000 ha vuoteen 2050. Metsähallitus näkeekin epärealistisena, että ojitettuja turvemetsiä vettämällä voitaisiin kattaa turvepeltoja koskevia velvoitteita.

**Metsäindikaattoreiden valintaan liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)**

Metsähallitus pitää perusteltuna, että orgaanisen hiilen määrä kivennäismailla jätettäisiin pois suunnitelmassa kuvatuista syistä. Luotettavien trendien saaminen mittauksilla suunnitelman toimeenpanon kannalta relevantilla aikajänteellä ei ole mahdollista, eikä mittausmetodi muutenkaan sovellu Suomen olosuhteisiin. Menetelmä ei huomioi humuskerrosta, jossa suurin määrä orgaanisesta hiilestä on. Toisaalta päällekkäisyys maaperädirektiivin velvoitteiden kanssa, ja eroavaisuus siinä määrittelystä metodista, on myös peruste pois jättämiselle.

**Kommentit heikentämättömyysvelvoitteen kansallisen toimeenpanon ja joustavaan soveltamiseen. Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto luku 6. Heikentämättömyysvelvoitteen kansallista toimeenpanoa valmistellaan erillisessä lakihankkeessa (<https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM022:00/2025>), josta järjestetään oma erillinen lausuntokierros valmistelun edetessä.**

Metsähallitus pitää erittäin tärkeänä sitä, että Suomi on ilmoittanut komissiolle aikomuksestaan hyödyntää asetuksen mahdollistamaa heikentämättömyysvelvoitteen joustavaa soveltamista asetuksen 4 artiklan 13 kohdan mukaisesti. Metsähallitus pitää tärkeänä myös sitä, että uusiutuvan energian hankkeet ja maanpuolustukseen liittyvät hankkeet on katsottu erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi ja näin heikennysten hyvittämisvelvoitteen ulkopuolella oleviksi.

Ennallistamisasetus sisältää heikentämättömyysvelvoitteen osalta mahdollisuuksia erilaisiin kansallisiin joustoihin. Ns. joustavan soveltamisen osalta on huolehdittava, ettei joustava soveltaminen johda velvoitteiden kasaantumiseen suojelualueille ja muille valtion maille.

Metsätalous kuuluu ennallistamisasetuksen soveltamisalaan siltä osin kuin asetuksessa asetetaan yleisiä tavoitteita metsäekosysteemien tilan parantamiselle. Tilaa edistetään metsätalouden luonnonhoidon keinoin. Metsähallitus toteaa, että metsätalous ei ole luvanvaraista toimintaa eikä heikentämättömyysvelvoitetta tule arvioida osana yksittäisiä metsänkäyttöilmoituksia.

Metsätalouden ei myöskään tule olla edellä mainitun joustavan soveltamisen tai mahdollisen ekologisen kompensaation piirissä. Kaikkien metsäalueiden, ml. metsätalouskäytössä olevat alueet, luonnon tilan parantumista seurataan kansallisen tason indikaattoreilla. Metsähallitus katsoo, että pienten ja harvinaisten luontotyyppien osalta joustoa ei tulisi soveltaa samalla tavoin kuin laaja-alaisiin luontotyypeihin. Ensin mainitut tulee turvata esiintymäkohtaisesti esimerkiksi muulla lainsäädännöllä, kuten luonnonsuojelulailla ja metsälailla.

Metsähallitus korostaa myös sitä, että edellä todetusta kansallisista joustoista huolimatta heikentämättömyysvelvoitteen vaikutus tulee olemaan luontotyyppien suurista pinta-aloista johtuen hyvin suuri. Suunnitelmaa tulisi tarkentaa heikentämättömyysvelvoitteen merkityksen ja vaikutusten näkökulmasta ennen sen lähettämistä komissiolle.

## Kommentit toimenpideluonnoksista

### **Kommentit erityisesti luontotyyppi ja lajitavoitteita (artikla 4) sekä jokien vapauttamista (artikla 9) tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Metsähallitus toteaa, että sillä on valmiudet jatkaa aktiivisesti Helmi-ohjelman toimenpiteiden toteuttamista. Helmi- ja METSO-ohjelmat ovat keskeisiä luonnon tilan parantamisen kannalta, ja riittävän rahoituksen turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että uhanalaisimpien luontotyyppien, perinnebiotooppien, osalta esitetyt toimenpiteet jäävät melko vähäisiksi.

#### Toimenpide 4. Tunturiluontotyyppien tilan parantaminen

Metsähallitus korostaa, että tunturiluontotyyppien tilan parantamisen ei tulisi tapahtua poronhoidon ehdoilla, vaan yhdessä poroelinkeinon kanssa. Tämä näkökulma ei välity toimenpidekirjauksesta.

Tunturiluonnon osalta suunnitelman tulisi sisältää jotain kaikkein herkimmistä ja toisaalta luontoarvoiltaan tärkeimmistä alueista kuten Mallan luonnonpuisto. Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että nyt toimenpiteen kirjauksesta ei ilmene keinoja näiden tunturiluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden erityiseen huomioimiseen.

Metsähallitus katsoo, että saamelaiskulttuuriin kohdistuvien kumulatiivisten vaikutusten kokonaisarviointin edistäminen ei ole varsinainen tunturiluontotyyppien ennallistamiseen liittyvä toimenpide ja se tulisi tästä syystä poistaa.

#### Toimenpide 14. Selvitys toimintatavoista yhtenäisten maa-alueiden ennallistamiseksi valtion ja yksityismailla

Ennallistamis- ja palauttamistoimien kohdentaminen laajoihin luontokokonaisuuksiin yli maanomistusrajojen on ekologisesti perusteltua ja lisää toimenpiteiden vaikuttavuutta olennaisesti. Metsähallitus pitää tällaista lähestymistapaa erittäin kannatettavana.

Metsähallitus kuitenkin katsoo, että toimenpide 14 tulisi tilusjärjestelyjen käytön osalta muotoilla uudelleen. Valtion liiketoimintakäytössä olevat maat eivät yleensä sijoitu soiden ennallistamisen osalta ongelmallisten yksityismaiden (esim. sarkajakopalstat) läheisyyteen. Metsähallituksen kokemus tilusjärjestelyistä on lisäksi sellainen, että valtion alueiden mukana olo luo perusteettomia odotuksia siitä, että valtion maita voitaisiin jakaa tilusjärjestelyssä jonkinlaisena palkkiona. Metsähallitus näkee, että pyrkimys valtion maiden käyttöön tilusjärjestelyissä ei edistäisi tavoitetta, vaan loisi vain turhia odotuksia, jotka vaikeuttaisivat asiaa. Lisäksi Metsähallituksen liiketoimintakäytössä olevaa omaisuutta tulee käyttää liiketoiminnan periaatteilla. Soiden ennallistamisen kautta liiketoiminnan ulkopuolelle suojeluun päätyvien yksityismaiden hankkiminen valtiolle tulisikin hoitaa muulla tavoin.

Metsähallitus näkee, että 700 000 ha:n soiden ennallistamistavoitteen osalta tulee tarkentaa, onko kyseessä varsinainen toimenpideala vai ennallistumaan saatettava pinta-ala. Jos kyseessä on toimenpideala, on pinta-ala epärealistisen suuri. Mikäli kyseessä on ennallistumaan saatettava kokonaispinta-ala, on tavoite silti erittäin kunnianhimoinen, mutta asianmukaisella resurssoinnilla tehtävissä. Suunnitelmassa jää lisäksi epäselväksi mihin 150 000 ha:n lisäsuojelutavoite kohdentuu ja miten alueet valitaan. Suunnitelmassa esitetään Metsähallitus Metsätalous Oy:lle korvamerkittyä soiden ennallistamistavoitetta. Kuten edellä kuvatun kokonaistavoitteen osalta, on tavoite joko hyvin kunnianhimoinen tai epärealistinen laskentatavasta riippuen. Vuonna 2025 Metsähallitus Metsätalous Oy ennallisti 1200 ha ja vuoden 2026 tavoite on 500 ha. Omien paikkatietoanalyysiensä pohjalta Metsähallitus on arvioinut, että iso osa alueista on sellaisia, joissa Metsähallituksen omat toimet eivät riitä saattamaan suoallasta hyvään tilaan eli kohteiden onnistunut ennallistaminen vaatii myös muiden maanomistajien aktiivista osallistumista ennallistamistoimiin.

#### **Kommentit erityisesti meri- ja vesiekosysteemien (artikla 5) ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Vesi- ja meriluontotyyppien tilan parantamisen keskeisiin toimenpiteisiin on kirjattu soiden ennallistaminen. Metsähallitus huomauttaa, että soiden ennallistaminen aiheuttaa vesistökuormitusta ja joissain tapauksissa ennallistaminen ei pitkän ajan kuluessakaan pienennä kuormitusta.

Toimenpide 11. Vesien- ja merenhoidon suunnitelmien toimeenpanon tehostaminen

Metsähallituksen näkemyksen mukaan myös virtavesien uomakunnostukset sekä valuma-aluekunnostukset tulisi mainita toimenpidekuvauksessa tehostamistavoitteina. Meriluonnon tietopohjan vahvistaminen suojelualueille tulisi näkyä paremmin toimenpiteessä 41 tai 42, sillä suunnitelmassa merialueen liitteen II luontotyytit suojelualueilla jäävät näiden toimenpiteiden

ulkopuolelle. Itämeren luontotyyppien tietopuutteet tulisi huomioida omana kehittämiskokonaisuutenaan. Sekä meri- että sisävesiluonnon osalta tarvitaan mallinnustiedon tueksi lisää inventointeja, seurantaa, analytiikkaa ja tutkimusta, jotta tulevat toimenpiteet voidaan kohdentaa tehokkaasti ja toimenpiteiden vaikutuksia arvioida luotettavasti.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan virtavesikunnostuksen asiantuntijoiden osaamisessa on vaihtelua, eikä koulutettuja ammattilaisia ole riittävästi kunnostuskohteiden määrään nähden. Ympäristö-, luonnonvara- ja kalatalousalan koulutuksissa tulisikin huomioida virtavesikunnostusten kasvanut tarve, ja osaamisen kehittämisen jatkuvuus.

**Kommentit kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreää ja latvuspeittoa lisääviin toimenpiteisiin (artikla 8) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

-

**Kommentit erityisesti pölyttäjäkantojen ja maatalousekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artiklat 10 ja 11) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Toimenpide 24. Maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat

Maatalousmaiseman pienipiirteisyyttä lisäävänä toimenpiteenä esitetään selvitystä monimuotoisuudelle keskeisistä maisemapiirteistä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan maiseman pienipiirteisyyden lisääminen on maatalousluonnon kannalta hyvä tavoite. Selvitys itsessään ei kuitenkaan lisää maiseman pienipiirteisyyttä, vaan tavoitteen saavuttamiseksi kaivataan konkreettisia toimia. Esimerkiksi aiemmin käytäntönä olleen LUMO-yleissuunnittelun käyttöönottoa ja yleissuunnitelmissa esitettyjen kohteiden hoitotoimien rahoitusta.

Kotieläinten laidunalan kaksinkertaistaminen on hyvä tavoite. Laidunnuksen kohdentamisessa tulee huomioida etenkin perinnebiotoopit, ja niitä tukevat muut peltojen ulkopuoliset luonnonlaitumet.

**Kommentit erityisesti metsäekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artikla 12) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Toimenpide 26. Maatalouskäytössä olevia turvemaita koskevat toimenpiteet

Metsähallituksen näkemyksen mukaan kohdassa esitetyt toimet eivät ole ennallistamisen ekologisen määritelmän mukaisia toimia. Olisi hyvä puhua ennallistamisen sijaan esimerkiksi tilan parantamisen tavoitteista. Esimerkiksi käytöstä poistuvien turvepeltojen olemaan jättäminen ei ole ennallistamistoimi, koska se ei systemaattisesti johda alkuperäisen suoekosysteemin palautumiseen edes karkealla mittarilla. Tuloksena voi kuitenkin syntyä erilaisia ihmisen luomia kosteikkouuselinympäristöjä, jolloin voitaneen puhua tilan parantumisesta luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden kannalta. Nyt tekstin ”kaikkea voi sanoa ennallistamiseksi” -retoriikka on ristiriidassa suunnitelman varsinaisten ennallistamistoimien

kuvauksen, Natura-luontotyyppien ominaispiirteisiin ja tilaan sidottujen tavoitteiden ja seuraamisvelvoitteen kanssa.

#### Toimenpide 27. Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen ja metsäpolitiikan linjaaminen

Metsähallitus katsoo, että metsäindikaattoreiden tilan parantaminen toteutuu luontevasti osana metsätalouden luonnonhoidon kehittämistä. Asiaan on Metsätalous Oy:n ympäristöoppaassa kiinnitetty erityistä huomiota jo pitkään, ja tuloksiakin on saatu, vaikka ne osin näkyvätkin viiveellä. Elävien säästöpuiden jättäminen ja kuolleiden puiden säästäminen hakkuissa, jatkuvan kasvatuksen hyödyntäminen sille soveltuvilla alueilla, tiheiköt ja sekapuustoisuuden lisääminen ovat esimerkkejä toimista, joita jo laajalti toteutetaan. Metsähallitus kannattaa metsäindikaattoreiden tavoitetasojen määrittämisen ja seurannan kytkemistä osaksi Kansallista metsästrategiaa, joka on tärkein metsien käyttöä kokonaisvaltaisesti ohjaava työkalumme. Valtion metsien osalta luonnonhoidon tavoitteita on luontevaa käsitellä Metsähallituksen omistajapoliittisissa linjauksissa ja tulosohjauksessa, kuten tähänkin asti.

#### Toimenpide 30. Metsiä koskevan luontotiedon ja tietojärjestelmien kehittäminen (myös artikla 4)

Luontotiedon ja tietojärjestelmien kehittäminen on erittäin tärkeää, samoin se, että julkaistava tieto on paikkansapitävää.

#### Toimenpide 31. Metsäindikaattoreita ja direktiiviluontotyyppejä koskevat T&K-hankkeet ja selvitykset (myös artikla 4)

Metsähallitus pitää hyvänä, että indikaattoreita ja luontotyyppejä koskevien linjausten vaikutuksia selvitetään ennalta.

#### Toimenpide 32. Tiekartta harvinaisempien puulajien viljelyn edistämiseksi

Metsähallitus tukee selvityksen ja tiekartan laatimista. Harvinaisempienkin puulajien tarkastelu osana metsänviljelyä tukee paitsi monimuotoisuutta, on myös hyvää varautumista muuttuvaan ilmastoon. Osana omaa ilmasto-ohjelmaansa Metsähallitus selvittää parhaillaan harvinaisempien puulajien viljelyä valtion mailla.

#### Toimenpide 33. Vesilain muutostarpeet (artiklat 4 ja 5, vaikutus suo- ja vesiluontotyyppit, vesien tila)

Suunnitelmassa on esitetty, että turvemaiden ojittamisen vuoksi vesistöihin päätyvä kuormitus on yksi keskeisimmistä tekijöistä, joka heikentää vesien kemiallista ja ekologista tilaa. Suunnitelmassa olisi syytä täsmällisesti esittää, mikä on metsätalouden ja siinä tehtävien ojitusten osuus vesistökuormituksesta. Metsätalouden osuus typen kokonaiskuormituksesta on 12 % ja fosforin kuormituksesta 6 %. Ojitusten osalta voidaan todeta, että ojitusmäärät ovat viime vuosina tipahtaneet kymmenenteen osaan siitä, mitä ne ovat olleet vuosituhannen vaihteessa. Vesien tummumiseen on monia syitä, vedet ovat tummuneet myös luonnontilaisilla valuma-alueilla kaikkialla pohjoisilla alueilla.

Suunnitelmassa esitetty uudisojituskielto luontodirektiivin mukaisilla suoluontotyyppien esiintymillä ja laajemmin turvemaiden tarkoituksella käytännössä uudistusojituskieltoa kaikilla ojittamattomilla soilla, sillä ojittamattomat suot ovat Natura-luontotyyppiä. Ennallistamissuunnitelman yhteenvedossa tämä tulisi selkeästi tuoda esiin.

Metsähallituksen liiketoiminta suhtautuu kriittisesti turvemaiden kunnostusojitusten sekä vesitalouteen merkittävästi vaikuttavien maanmuokkausten säätämiseen luvanvaraisiksi. Luvanvaraisuus lisäisi merkittävästi hankkeiden hallinnollista taakkaa ja toteutusaikataulua. Tämä aiheuttaisi esimerkiksi metsien uudistamisaikojen venymistä ja olosuhteiden heikentymistä, mikä vaarantaisi uudistamisten onnistumisen.

Jatkuvapeitteisyyden vaatimus turvemaiden ja uudistushakkuiden kieltäminen puustoisilla soilla rajaisi tarpeettomasti metsätalouden harjoittamisen keinovalikoimaa. Metsähallituksen liiketoiminta suhtautuu kriittisesti tähän vaatimukseen. Jatkuvapeitteisessä metsänkasvatuksessakin keskeisempiä asioita on metsän uudistuminen, mikä menetelmää käytettäessä ei ole varmaa kaikilla suotyypeillä ja ojitustilanteissa. Uudistushakkuita voidaan toteuttaa monilla eri tavoilla ja niin, että ne ovat soveliaita puustoisten soiden luontotyyppille.

Lisäksi Metsähallitus toteaa, että vesilain uudistamisen yhteydessä tulisi tarkastella säännösten riittävyyttä lain turvaamia elinympäristöjä koskien ja sitä, tuleeko uusi valmisteilla oleva lainsäädäntö antamaan niille tarvittavan suojan. Tällä olisi merkitystä pienvesien lisäheikentymisen estämisessä.

Toimenpide 34. Selvitykset metsälain ja -asetuksen sekä metsätuholain muutostarpeista (artikla 4, 12)

Metsähallitus katsoo, että vapaaehtoisilla toimilla, kuten metsäsertifioinnilla ja muilla sitoumuksilla, on tärkeä rooli metsäindikaattoreiden edistämisessä. Luonnonhoitotoimet ovat jo osa metsätalouden arkea, ja on tarkkaan harkittava, tarvitaanko niiden edistämiseksi lakimuutoksia.

Toimenpide 36. Tuki metsäpinta-alan laajentamiseen ja siihen liittyvät selvitykset (artikla 12)

Metsähallitus kannattaa sellaisten alueiden metsittämistä, joilla ei aukeana ole erityisiä monimuotoisuusarvoja. Tällaisia alueita tuskin isossa mittakaavassa löytyy. Kysymykseen tullee lähinnä ennallistamiseen soveltumattomat entiset turvetuotantoalueet.

Toimenpide 37. Luonnonsuojelulain uudelleenarviointi luontodirektiivin luontotyyppisuojelun osalta  
Metsähallitus kannattaa suunnitelmassa esitettyä näkemystä, jonka mukaan huurreammallähteiden ja Etelä-Suomen lettojen soveltuvuus luonnonsuojelulain luontotyypeiksi tulisi selvittää.

**Kommentit tietopuutteiden ja seurantavelvoitteiden täyttämiseksi ehdotettuihin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Toimenpide 42. Seuranta ja tietopuutteiden täydentäminen suojelualueiden ulkopuolella

Metsähallitus katsoo, että kohdennettujen lajistokartoitusten lisäksi tarvitaan pitkäjänteistä otantapohjaista lajistoseurantaa yli koko maan.

Suojelualueilla sijaitsevien direktiiviluontotyyppien tilanne tunnetaan jo nyt melko hyvin verrattuna suojelualueiden ulkopuolella sijaitseviin luontotyyppiesiintymiin, mutta tietojen päivittäminen suunnitelman mukaisesti on Metsähallituksen tavoitteena.

Toimenpide 43. Ennallistamistoimenpiteiden kansallinen seurantaverkosto

Metsähallituksen näkemyksen mukaan kansallisen seurantaverkoston kehittäminen olisi tarpeen, jotta voidaan arvioida toteutuspiintalojen lisäksi myös toimenpiteiden ekologisia vaikutuksia.

**Kommentit suunnitelman kustannuksiin ja rahoituspohjaa koskeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 5)**

Suunnitelmasta ei käy ilmi ovatko metsät -luontotyyppiryhmän ennallistamis- ja palauttamiskustannukset mukana kokonaiskustannuksissa.

Suunnitelman suorien ja välillisten kustannusten tulee pysyä niissä taloudellisissa raameissa, jotka Suomella on. Suunnitelman toimenpiteiden tulee olla kustannustehokkaita, ja ne pitää

yhteensovittaa olemassa olevan maankäytön kanssa, eivätkä ne saa heikentää olemassa olevien elinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Suunnitelmalla on heikentämättömyysvelvoitteen kautta vaikutuksia erilaisten hankkeiden vaatimaan luvitukseen, aikatauluihin, kustannuksiin ja myös siihen mitä hankkeita yleensä voidaan toteuttaa. Tämä kokonaisuus ja sen kustannukset ovat suunnitelman puutteellisen sisällön takia vaikeasti arvioitavissa, mutta näidenkin vaikutusten ja kustannusten olemassaolo tulisi tunnistaa.

Ennallistamisen vaikutuksista ja kustannuksista on jo nykyisellään huomattavasti tietoa, mitä on jo koottu useisiin raportteihin. Näiden raporttien tietoja tulisi tuoda myös tähän suunnitelman kohtaan 9.2, vaikka laajempi aikaisempia raportteja yhdistävä koonti olisikin vasta tekeillä ja positiivisia vaikutuksia käsitellään pintapuolisesti luonnoksessa myöhemmin (9.4). Nyt luonnoksessa korostuvat kustannukset ja negatiiviset työmarkkinavaikutukset, vaikka ennallistaminen luo myös työpaikkoja ja esimerkiksi syntyvien ja lisääntyvien ekosysteemipalveluiden markkina-arvo on monessa raportissa todettu huomattavaksi. Tämä tulisi huomioida ”Taloudelliset vaikutukset” kohdassa. Kohdassa ”miten EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpano vaikuttaisi hakkuumahdollisuuksiin” ei käsitellä ollenkaan ennallistamisen positiivisia työllisyysvaikutuksia. Nykyisillään pienillä ennallistamismäärillä puhutaan Suomen mittakaavassa todennäköisesti miljoonien eurojen puutuloista. Samoilla kohteilla tehdään lisäksi muita ennallistamistoimia, jolloin työllisyysvaikutukset lisääntyvät. Esimerkiksi soiden ennallistaminen tuottaa usein puutuloja ja luo sekä metsuri- että kaivinkonetyötä samalle alalle sekä suunnittelutyötä. Jos tälle työlle saadaan tulevaisuudessa ulkopuolista monikansallista rahoituspohjaa (EU-raha, yritykset, luonnonarvokauppa, päästökauppa) on kysymys myös vientitulosta.

Niemelä Juha  
Metsähallitus

Riski Johansson Hanna  
Metsähallitus